

**ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ
“АМАЛИПЕ”, В. ТЪРНОВО**

*Велико Търново 5000, п.к. 113, Тел: 062/600 224;
office@amalipe.com ,www.amalipe.bg*

СТАНОВИЩЕ НА ЦЕНТЪР АМАЛИПЕ

към

**Въпросник относно оценка на въздействието на проект на
Закон за прозрачност и почтеност в управлението**

Въпрос 1: Съществува ли в България лобиране пред публичните власти в полза на заинтересовани лица и групи при изработване на проекти за нормативни актове, формулиране на политики и вземане на решения от оправомощените органи?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Важно е да не бъркаме “лобизъм” и “застъпничество”, както и ясно да бъдат регламентирани двете и разликата между тях. Застъпничеството, разбирано като дейност, извършвана от юридически лица с нестопанска цел и техни представители, регистрирани в обществена полза, които целят да се повлияе върху решения на публичен орган в полза на обществото, не следва да се счита за представителство на интереси (лобизъм) по смисъла на бъдещия закон.

Въпрос 2: Поражда ли проблеми липсата на законодателство, което да регулира лобистките дейности по същество?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Трябва да има законодателство, което да осветлява всеки вид представителство на групови интереси. Много е важно, то да разграничава и да не стигматизира застъпничеството за каузи от обществен интерес. Както Съвета на Европа, така и Европейския парламент многократно са показвали, че застъпничеството е важна част от дейността на гражданските организации и то трябва да бъде насърчавано. Опасно е законодателството за лобизма да представи застъпничеството като вид лобизъм и да го ограничи,

Въпрос 3: Необходимо ли е нормативно осигуряване на равнопоставеност в представителството на различните категории интереси – обществени, групови и частни?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Равнопоставеност не означава еднаквост, а предоставяне на равни възможности. Затова трябва да се предвидят по-ангажиращи административни мерки за представителите на частни интереси и по-леки за представителите, защитаващи обществени интереси. Това се налага с цел изравняване възможностите за участие с оглед факта, че в общия случай представителите на частни интереси на политически или икономически влиятелни лица имат възможност да вложат повече ресурси в дейността си, включително да установят т.нар. монопол на влияние. Тези, които представляват/защитават обществено значими интереси, следва да имат по-благоприятен режим, който се оправдава, от една страна, с гаранциите за равно упражняване на правото на сдружаване, но от друга - със значимостта на обществения интерес, който носи ползи не само за представителите, но и за цялото общество.

Въпрос 4: Необходими ли са нормативни гаранции за прозрачност при взаимодействието между заинтересованите страни и държавните институции?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Нормативни гаранции са важно условие за създаване на правила и гаранция, че няма да бъде злоупотребено с процеса. Мерките обаче трябва да гарантират, а не да застрашават свободата на изразяване на публични интереси и гражданско участие, както и да не бъдат използвани като политическа или икономическа “бухалка”. Мерки, засягащи държавните институции, трябва да са изрично нормативно регламентирани.

Въпрос 5: Бихте ли приели лобирането като легитимна дейност, ако се осъществява по нормативно установен начин?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Необходимо е да има ясни правила за дейността, която се определя като “лобиране”, така че да е ясно кой и за какво лобира и какви интереси представлява. В същото време е важно в закона думата “лобизъм” да бъде заменена с “представителство на интереси”, която е много по-приемлива в обществото и ще избегне пейоративния смисъл, който е придобила думата “лобизъм”

Въпрос 6: Смятате ли, че повишаването на прозрачността в процеса на вземане на решения би подобрило качеството на решенията?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

.....
.....

Въпрос 7: Необходимо ли е приемането на Закон за прозрачност и почтеност в управлението?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

.....

Въпрос 8: Трябва ли регламентацията на представителството на интереси да включва както писмената, така и устната комуникация?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

На така зададения въпрос не може да се даде еднозначен отговор. От една страна, представителството на интереси включва и разговори/ срещи с вземащите решения и това следва да се взема под внимание. Но е реална опасността подобен вид регулация да отвори “кутията на Пандора” и да доведе до стигматизиране на всякакъв вид разговори и срещи с политици, представители на институции и други, които са заинтересовани страни в процеса на създаване и изпълнение на публични политики.

Въпрос 9: Трябва ли представителството на интереси да обхваща обществените, груповите и частните интереси?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Много е важно да не се бърка застъпничество за обществени каузи и лобизъм за частни интереси. Застъпничеството, разбирано като дейност, извършвана от юридически лица с нестопанска цел и техни представители, регистрирани в обществена полза, които целят да се повлияе върху решения на публичен орган в полза на обществото, не следва да се счита за представителство на интереси (лобизъм) по смисъла на бъдещия закон. За застъпничеството може да се предвиди пропорционална административна мярка за гарантиране на прозрачност, а именно - да бъде предвидено задължение на ЮЛНЦ в обществена полза да посочват в годишните доклади за дейността си (които към момента са задължителни и са публично достъпни по партида на съответното ЮЛНЦ в обществена полза в ТРРЮЛНЦ към Агенцията по вписванията) дали са имали взаимодействие с адресатите на застъпничество на интереси и какъв е бил резултатът от тези активност.

Въпрос 10: По отношение на кои актове, свързани с формулиране на политики, следва да бъде регламентирано представителството на интереси?

Законови, административни актове, както и стратегии и други политически документи.

Въпрос 11: Кои субекти следва да бъдат включени в обхвата на понятието „представител на интереси“ по смисъла на закона?

От обхвата на закона трябва да бъдат изключени НПО, регистрирани в обществена полза, които реализират застъпничество за обществен интерес, както и граждански групи, които застъпват обществени интереси. Те трябва ясно да се разграничат от политически, религиозни и икономически интереси. За гражданските организации и групи може да се предвиди пропорционална административна мярка за гарантиране на прозрачност, а именно - да бъде предвидено задължение на ЮЛНЦ в обществена полза да посочват в годишните доклади за дейността си (които към момента са задължителни и са публично достъпни по партида на съответното ЮЛНЦ в обществена полза в ТРРЮЛНЦ към Агенцията по вписванията) дали са имали взаимодействие с адресатите на застъпничество на интереси и какъв е бил резултатът от тези активности.

Въпрос 12: Представителството на интереси пред кои органи следва да бъде регламентирано в закона?

Пред органите, които изработват закони, административни актове, както и стратегии и други политически документи.

Въпрос 13: Трябва ли редът за провеждане на лични срещи с представители на интереси да бъде регламентиран от съответната институция и публично оповестен?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

На така зададения въпрос не може да се даде еднозначен отговор. От една страна, представителството на интереси включва и разговори/ срещи с вземащите решения и това следва да се взема под внимание. Но е реална опасността подобен вид регулация да отвори “кутията на Пандора” и да доведе до стигматизиране на всякакъв вид разговори и срещи с политици, представители на институции и други, които са заинтересовани страни в процеса на създаване и изпълнение на публични политики.

Въпрос 14: Необходимо ли е личните срещи на органите с представителите на интереси да се отразяват в публичен календар за срещи?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Да, и това е пример за добра мярка, която да се изпълнява от самите институции

Въпрос 15: Необходимо ли е участниците в работни групи и консултативни съвети да декларират какви интереси представляват?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Да, и това е пример за добра мярка, която да се изпълнява от самите институции. Ако участието в работната група е част от застъпничество в обществен интерес, това не трябва да се третира като “конфликт на интереси”.

Въпрос 16: Необходимо ли е да се създаде законодателен отпечатък, който осигурява проследяване, документиране и оповестяване на основните външни интервенции от началото до края на процеса по изготвяне и приемане на нормативните и други актове?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Да, но трябва да се обърне особено внимание това да не създава условия за политически, икономически и др. Репресии. И към момента редът за провеждане на обществени консултации, включително и редът за отразяване на постъпилите становища и защо направените с тях предложения са приети или отхвърлени е регламентиран чрез справка, която става част от документите, които следва да се приложат към проекта на нормативния акт. Тази справка е публично достъпна, предоставя прозрачност по отношение взелите участие в консултирането на проекта и съответно може да се счита за елемент на „законодателен отпечатък“

Въпрос 17: Необходимо ли е да бъде създаден публичен регистър (регистър за прозрачност), в който да се вписват представителите на интереси ?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Това е основна мярка във всички аналогични законодателства в други държави. Регистърът обаче следва да е организиран по начин, който да не обезкуражава и да не ограничава гражданското участие, да се превръща в политическа бухалка или да стигматизира допълнително гражданските групи и организации. С оглед равнопоставеността, може да има облекчена процедура за вписване на ЮЛНЦ в сравнение с тази за лица, които извършват застъпничество професионално и възмезден начин.

Въпрос: 18: Според Вас какви обстоятелства трябва да обявят представителите на интереси в регистъра?

- Идентификационни данни на физическото или юридическото лице (име, ЕИК, адрес, лице за контакт).
- Клиенти, от чието име или в чийто интерес действат (ако има такива).
- Темите и областите на политики, по които осъществяват дейност по представителство.
- Институциите, с които са осъществени или се планират контакти.
- Формите на комуникация, използвани при осъществяване на дейността – срещи, писмени становища, участие в работни групи и др.
- Финансови ресурси, използвани за дейността по представителство (в обобщен вид).

Въпрос 19: Смятате ли, че е подходящо регистърът за прозрачност да се създаде към Сметната палата ?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

.....

Въпрос 20: Смятате ли, че е необходимо достъпът до базата данни, съставляваща регистъра за прозрачност, да е свободен и безплатен ?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Единствено публичен регистър със свободен, безплатен и с възможност за отдалечен достъп може да изпълни целите, свързани с гарантиране на прозрачност. Необходимо е да има масимална публичност по тази толкова парлива тема.